

Asia: 1/41/2016

Lausuntopyyntö yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaksi

1 luku. Yleiset säännökset

Yleiset kommentit

-

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2 luku. Käsittelyn oikeusperuste eräissä tapauksissa

Yleiset kommentit käsittelyn lainmukaisuutta koskevasta 3 §:stä.

-

Yleiset kommentit erityisiä henkilötietoryhmiä koskevasta 5 §:stä ja rikostuomioita ja rikkomuksia koskevasta 6 §:stä.

-

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen lapselle sovellettavan ikärajan tulisi olla:

13 vuotta

Ikärajaa koskevat perustelut

Tietoyhteiskuntakaassa säädetään sijaintitietojen käsittelyyn liittyvästä 15-vuoden ikärajusta. Lain 162 §:n mukaan sijaintitietojen käsittelyyn liittyvää suostumusta, kieltä ja tiedonsaantioikeutta koskevassa asiassa alle 15-vuotiasta edustaa hänen huoltajansa. Sääntely perustuu yli kymmenen vuotta sitten annettuun sähköisen viestinnän tietosuojalakiin.

Teknologisen kehityksen myötä digitaalinen toimintaympäristö on muuttunut merkittävästi kymmenessä vuodessa. Nykyään sähköiset viestintäpalvelut sekä sosiaalisen median palvelut ovat erittäin suosittuja myös nuorien keskuudessa ja osa myös nuorien arkipäivää. Esimerkiksi Viestintäviraston tuottaman viestintäpalvelujen kuluttajatutkimuksen (<https://www.viestintavirasto.fi/tilastotjatutkimukset/tutkimukset/viestintapalvelujenkuluttajatutkimus.html>) mukaan 93 % 15-24 vuotiaista on käyttää matkapuhelimellaan vähintään kerran kuussa tai useammin sosiaalisen median palveluita, kun 50-64 vuotiaista vastaava osuus on 41 %. Oulun kaupungin sivistys- ja kulttuuripalveluiden julkaiseman SoMe ja nuoret 2016 –kyselytutkimuksen mukaan 13-17 vuotiaista nuorista vain n. 4 % käyttää sosiaalisen median palveluita 0-1 tuntia viikossa, kun taas n. 18 % 6-9 tuntia viikossa ja 14 % 10-14 tuntia (<http://www.ebrand.fi/somejanuoret2016/1-nuoret-ja-ajankaytto/>).

Tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen ikärajan arvioinnissa tulisikin ottaa huomioon nuorten viestintätapojen kehittyminen. Tässä valossa liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamisen ikäraja voisi olla 13 vuotta.

3 luku. Valvontaviranomainen

Yleiset kommentit suullista käsittelyä seuraamuslautakunnassa koskevasta 16 §:stä

-

Muut yleiset kommentit valvontaviranomaista koskevasta 3 luvusta.

-

4 luku. Oikeusturva ja seuraamukset

Yleiset kommentit käsittelyn viivästymistä koskevasta 23 §:stä.

-

Tulisiko yleisen tietosuoja-asetuksen 83 artiklan mukaisia hallinnollisia sakkoja voida kohdistaa myös viranomaisiin ja julkishallinnon elimiin?

ei

Perustelut

Tietosuoja-asetuksen 83 artikla sisältää säännökset hallinnollisista sakoista, jotka voidaan määrätä asetuksen velvoitteiden rikkomisesta. Asetus antaa kansallista liikkumavaraa sen suhteen, tulisiko myös viranomaiselle tai julkishallinnon elimelle määrätä hallinnollisia sakkoja. Liikenne- ja viestintäministeriö on jo työryhmässä yhtynyt kantaan, ettei hallinnollisia sakkoja tulisi määrätä viranomaisille. Suomen lainsäädännössä julkisen hallinnon ja julkista hallintotehtävää hoitavien organisaatioiden toiminnan yleistä lainmukaisuutta varmistaa yksityisen sektorin toimijoista poikkeavalla tavalla useat erityisesti julkisen hallinnon toimintaa koskevat säännökset.

Kuten mietinnössä on todettu, perustuslain mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Viranomaisen on toiminnassaan noudatettava tarkoin lakia. Hyvän hallinnon perusteista säädetään hallintolaissa.

Viranomaisen toimintaan kohdistuu useita lakisääteisiä vaatimuksia, joiden tavoitteena on turvata kansalaisten perusoikeuksien toteutuminen. Sen varalta, ettei viranomaisen toiminta täytä laissa säädettyjä vaatimuksia, on säädetty esimerkiksi laillisuusvalvonnasta tai rikosoikeudellisista seuraamuksista.

Vaikka henkilötietojen suojan voi katsoa olevan tärkeä perusoikeus, ei liikenne- ja viestintäministeriö näe perusteita sille, miksi juuri henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten noudattamisen varmistamiseksi tulisi asettaa näin mittavat hallinnolliset sanktiot. Julkisen hallinnon toiminnalle asetut vaatimukset huomioon ottaen oikeasuhtaisempina ja tehokkaampana varoittavana seuraamuksena voitaisiin esimerkiksi pitää muita hallintolain mukaisia hallinnollisia seuraamuksia kuten uhkasakkoa.

Mikäli vastaus hallinnollisten sakkojen kohdistamista viranomaisiin koskevaan kysymykseen on ei, pyydetään esittämään näkemys vaihtoehtoisesta seuraamusjärjestelmästä.

-

Muut yleiset kommentit oikeusturvaa ja seuraamuksia koskevasta 4 luvusta.

-

5 luku. Tietojenkäsittelyn erityistilanteet

Yleiset kommentit henkilötietojen käsittelyä journalistisia, akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten koskevasta 27 §:stä.

-

Yleiset kommentit tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia sekä tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuvaa käsittelyä koskevista poikkeuksista ja suojatoimista

-

Muut yleiset kommentit tietojenkäsittelyn erityistilanteita koskevasta 5 luvusta.

-

Laki rikoslain 38 luvun 9 §:n ja 10 §:n 3 momentin muuttamisesta

Yleiset kommentit tietosuojarikosta koskevasta 9 §:stä.

-

Muut mahdolliset kommentit

Muita huomioita työryhmän mietinnöstä ja ehdotuksesta hallituksen esitykseksi

Oikeusministeriö on pyytänyt lausuntoa yleisen tietosuoja-asetuksen täytäntöönpanotyöryhmän (TATTI) mietinnöstä ja työryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi tietosuojalaiksi. Liikenne- ja viestintäministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö on nimennyt jäsenen nyt mietinnön antaneeseen työryhmään ja esittänyt keskeiset näkemyksensä jo työryhmätyöskentelyn aikana.

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää henkilötietojen korkeatasoisen suojan ja yksityiselämän suojan turvaamista erittäin tärkeinä tavoitteina ja henkilö-tietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön uudistamista välttämättömänä. Yleinen tietosuoja-asetus jättää jäsenvaltioille kuitenkin huomattavaa kansallista liikkumavaraa. Liikenne- ja viestintäministeriö on työryhmässä korostanut aktiivista yleisen tietosuoja-asetuksen mahdollistaman kansallisen liikkumavaran käyttöä, varsinkin silloin, kun liikkumavaran käytöllä voitaisiin edistää hallitusohjelman tavoitteita ja parantaa edellytyksiä tiedon monipuoliselle hyödyntämiselle.

Tiedon hyödyntäminen

Liikenne- ja viestintäministeriö pitää erittäin tärkeänä sitä, että Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus sekä uusi kansallinen tietosuojasääntely luovat modernin ja vahvan suojan henkilötiedoille. Henkilötietojen asian-mukainen käsittely on olennainen osa luotettavien digitaalisten palveluiden rakentamista ja digitaalista liiketoimintaa. Datatalouden kehittymisen myötä datan hyödyntämisen ja asianmukaisen käsittelyn merkitys vain kasvavat tulevaisuudessa. Selkeän sääntelyn lisäksi on tärkeää, että henkilötiedon hyödyntämien on käytännön tasolla ihmiskeskeistä esimerkiksi omadata-mallin mukaisesti.

Yleiseen tietosuoja-asetukseen on jätetty kansallista liikkumavaraa, ja oikeusministeriön työryhmä antanee syksyllä suosituksia sen käytöstä. Suomessa on työryhmän teettämän selvityksen mukaan useita satoja säännöksiä henkilötietojen käsittelystä. On norminpurun ja selkeän sääntelyn mukaista, että turhasta sääntelyn luovutaan. Liikkumavaraa ei kuitenkaan tulisi kansallisesti tulkita supistavasti silloin, kun kansallinen erityissääntely on perusteltua. Silloin kun erityissääntelyllä voitaisiin tukea hallitusohjelman tavoitteiden toteutumista, kansallista liikkumavaraa tulisi käyttää aktiivisesti. Tietoa on esimerkiksi pystyttävä erityislainsäädännön nojalla luovuttamaan viranomaisen rekistereistä asianmukaisten edellytysten täytyessä yhteiskuntaa hyödyttäviin käyttötarkoituksiin, kuten kehitys- ja innovaatiotoimintaan.

Myös asiakirjajulkisuudesta on tietosuoja-asetuksessa kansallista liikkumavaraa. Työryhmä ei kuitenkaan ole yksimielinen julkisuuslain muutos-tarpeista. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää kannatettavana, että julkisuuslain muutostarpeita tarkastellaan suurempana kokonaisuutena niin, että voidaan tukea tiedon hyödyntämistä. Digitalisaation myötä myös viranomaistehtävät muuttuvat, ja viranomaiset tarjoavat asiakkaille yhä enemmän erilaisia tietopalveluita. Suomessa on kansainvälisellä tasolla merkittävät rekisteriaineistot, joiden tehokkaampi hyödyntäminen voi olla merkittävä kilpailukykytekijä, kunhan tietosuojasta ja -turvasta huolehditaan. Tietovarantojen paremmalla hyödyntämisellä voidaan luoda hallitus-ohjelman digitaalisen liiketoiminnan kasvuympäristön rakentamisen kärki-hankkeen tavoitteiden mukaisesti edellytyksiä uusille liiketoimintaideoille.

Rönkä Maija
Liikenne- ja viestintäministeriö